



2024/2841

14.11.2024.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2024/2841

(2024. gada 23. oktobris),

ar ko izveido Eiropas invaliditātes karti un Eiropas stāvvieta karti personām ar invaliditāti

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 53. panta 1. punktu, 62. pantu, 91. pantu un 21. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc legīslatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Savienība ir dibināta, pamatojoties uz tādām vērtībām kā cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība un cilvēktiesību ievērošana, un ir apņēmusies apkarot diskrimināciju, tostarp diskrimināciju invaliditātes dēļ, kā noteikts Līgumā par Eiropas Savienību (LES), Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD), Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta") un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām ⁽⁴⁾ (UNCRPD).
- (2) Hartas 26. pantā Savienība atzīst un ievēro personu ar invaliditāti tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē.
- (3) Ikvienam Savienības pilsonim ir pamattiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā, ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, kas noteikti LES un LESD, un to īstenošanai pieņemtajos pasākumos. UNCRPD 18. pantā ir atzītas arī personu ar invaliditāti tiesības, cita starpā tiesības uz pārvietošanās brīvību un brīvību izvēlēties savu dzīvesvietu vienlīdzīgi ar citiem.
- (4) Eiropas Savienības Tiesa uzskata, ka Savienības pilsonība ir paredzēta kā dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss, kad viņi izmanto tiesības pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, kas ļauj personām, kuras atrodas tādā pašā situācijā, LESD *ratione materiae* piemērošanas jomā saņemt vienādu tiesisko attieksmi neatkarīgi no viņu pilsonības, ievērojot skaidri paredzētus izņēmumus.
- (5) Savienība ir UNCRPD Puse, un tās noteikumi, kas ir neatņemama Savienības tiesību sistēmas sastāvdaļa, ir saistoši tās kompetences robežās. Visas dalībvalstis ir UNCRPD Puses, un tā ir saistoša dalībvalstu kompetences robežās. Savienība un visas dalībvalstis ir parakstījušas un ratificējušas UNCRPD, tomēr ir jāpanāk progress attiecībā uz personu ar invaliditāti līdztiesību gan Savienības līmenī, gan visās dalībvalstīs.
- (6) UNCRPD ir atzīts, ka pie personām ar invaliditāti pieder arī personas, kurām ir ilgstoši fiziski, psihoemocionāli, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem vides, administratīviem, tehnoloģiskiem un sociāliem šķēršļiem var radīt diskriminējošu attieksmi. Tādēļ UNCRPD mērķis ir veicināt, aizsargāt un nodrošināt to, lai visas

⁽¹⁾ OV C, C/2024/1595, 5.3.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1595/oj>.

⁽²⁾ OV C, C/2024/1981, 18.3.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1981/oj>.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2024. gada 24. aprīļa nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 14. oktobra lēmums.

⁽⁴⁾ OV L 23, 27.1.2010., 37. lpp.

personas ar invaliditāti pilnībā un vienlīdzīgi bez jebkāda veida diskriminācijas izmantotu visas cilvēktiesības un pamatbrīvības, un sekmēt viņiem piemītošās cieņas ievērošanu, individuālo autonomiju, tostarp brīvību pieņemt savus lēmumus, un personas neatkarību, tādējādi nodrošinot, lai viņi pilnīgi un efektīvi piedalītos un iekļautos sabiedrībā vienlīdzīgi ar citiem cilvēkiem. UNCRPD atzīst arī to, ka ir svarīgi cienīt personu ar invaliditāti atšķirīgumu un pieņemt viņas kā cilvēku daudzveidības un cilvēces daļu, un vajadzību veikt piemērotus pasākumus, ar kuriem personām ar invaliditāti nodrošina vienlīdzību iespējās un piekļuvē. UNCRPD ir norādīts, ka sievietes un meitenes ar invaliditāti tiek pakļautas dažādu veidu diskriminācijai, un paredzēts, ka valstīm, kas ir tās Puses, ir jāveic pasākumi, ar ko nodrošina, lai viņas pilnībā un vienlīdzīgi izmantotu visas cilvēktiesības un pamatbrīvības. Tajā tiek arī atzīti sarežģītie apstākļi, ar ko sastopas personas ar invaliditāti, kuras tiek pakļautas daudzveidīgām vai saasinātām diskriminācijas formām rases, ādas krāsas, dzimuma, valodas, reliģiskās pārliecības, politisko vai citu uzskatu, valstspiederības, etniskās, pirmiedzīvotāja vai sociālās izcelsmes, mantiskā stāvokļa, izcelšanās, vecuma vai kāda cita statusa dēļ.

- (7) Eiropas sociālo tiesību pīlārs⁽⁵⁾, ko 2017. gada 17. novembrī Ģēteborgā kopīgi izsludināja Eiropas Parlaments, Padome un Komisija ("pīlārs"), 3. principā paredz, ka ikvienam neatkarīgi arī no invaliditātes ir tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi un iespējām attiecībā uz nodarbinātību, sociālo aizsardzību, izglītību un piekļuvi sabiedrībai pieejamām precēm un pakalpojumiem un ka ir jāveicina līdztiesīgas iespējas nepietiekami pārstāvētajām grupām. Turklāt pīlāra 17. principā ir atzīts, ka personām ar invaliditāti ir tiesības uz tādu ienākumu atbalstu, kas nodrošina cilvēka cienīgu dzīvi, tiesības uz pakalpojumiem, kas dod tām iespēju piedalīties sabiedrības dzīvē, un tiesības uz viņu vajadzībām pielāgotu darba vidi.
- (8) Personu ar invaliditāti tiesību stratēģija 2021.–2030. gadam, kas ir pieņemta ar Komisijas 2021. gada 3. marta paziņojumu, ir paredzēta, lai risinātu dažādās problēmas, ar kurām saskaras personas ar invaliditāti, un panāktu progresu visās UNCRPD jomās gan Savienības, gan dalībvalstu līmenī.
- (9) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/882⁽⁶⁾ mērķis ir uzlabot piekļuvi dažiem produktiem un pakalpojumiem, likvidējot un novēršot šķēršļus, kas izriet no atšķirīgām piekļūstamības prasībām dalībvalstīs, tādējādi palīdzot palielināt pieejamu produktu un pakalpojumu piekļūstamību iekšējā tirgū, tostarp piekļuvi konkrētu sabiedrisko pakalpojumu tīmekļa vietnēm un uz mobilajām ierīcēm balstītiem pakalpojumiem, un uzlabot iespēju piekļūt attiecīgajai informācijai. Turklāt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/2102⁽⁷⁾ mērķis ir uzlabot iespēju piekļūt publiskā sektora struktūru tīmekļa vietnēm un mobilajām lietotnēm.
- (10) Turklāt Savienības tiesību akti garantē arī tiesības uz nediskriminēšanu attiecībā uz piekļuvi transportam un citas tiesības. Pie šādu tiesību piemēriem pieder pasažieriem ar invaliditāti un ierobežotām pārvietošanās spējām dotās tiesības saņemt bezmaksas palīdzību, kad tie ceļo ar gaisa, dzelzceļa, ūdens transporta līdzekļiem vai ar autobusu, kas noteiktas attiecīgi ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (EK) Nr. 1107/2006⁽⁸⁾, (ES) 2021/782⁽⁹⁾, (ES) Nr. 1177/2010⁽¹⁰⁾ un (ES) Nr. 181/2011⁽¹¹⁾. Savienības tiesību akti, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/62/EK⁽¹²⁾, ļauj dalībvalstīm arī paredzēt samazinātas nodevas vai lietošanas maksu par maksas ceļiem, tiltiem vai tuneļiem, kā arī atbrīvojumus no pienākuma maksāt šādas nodevas vai lietotāja maksu par jebkādiem transportlīdzekļiem, ko izmanto personas ar invaliditāti vai kas tām pieder.
- (11) Personas ar invaliditāti var vērsties kompetentajās iestādēs vai struktūrās tajā dalībvalstī, kurā tās dzīvo, lai atzītu invaliditātes statusu, jo tas ir dalībvalstu kompetencē. Invaliditātes novērtēšanas procedūras dažādās dalībvalstīs atšķiras. Ja kompetentās iestādes vai struktūras atzīst pieteikuma iesniedzēja invaliditātes statusu, tās izdod

⁽⁵⁾ OV C 428, 13.12.2017., 10. lpp.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2102 (2016. gada 26. oktobris) par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamību (OV L 327, 2.12.2016., 1. lpp.).

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2006 (2006. gada 5. jūlijs) par invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesībām, ceļojot ar gaisa transportu (OV L 204, 26.7.2006., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/782 (2021. gada 29. aprīlis) par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem (OV L 172, 17.5.2021., 1. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1177/2010 (2010. gada 24. novembris) par pasažieru tiesībām, ceļojot pa jūru un iekšzemes ūdensceļiem, un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 334, 17.12.2010., 1. lpp.).

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 181/2011 (2011. gada 16. februāris) par autobusu pasažieru tiesībām un par grozījumiem Regulā (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 55, 28.2.2011., 1. lpp.).

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 1999/62/EK (1999. gada 17. jūnijs) par dažu infrastruktūru lietošanas maksas noteikšanu smagajiem kravas transportlīdzekļiem (OV L 187, 20.7.1999., 42. lpp.).

invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu dokumentu, kas atzīst pieteikuma iesniedzēja invaliditātes statusu. Dalībvalstīs, kurās invaliditātes statuss nav definēts, tiesības uz īpašiem, ar invaliditāti pamatotiem pakalpojumiem var izmantot, ja pakalpojumi vai pabalsti tiek piešķirti personām ar invaliditāti.

- (12) UNCRPD ir atzīts, ka diskrimināciju un sociālo atstumtību, ar ko saskaras personas ar invaliditāti, rada vides, sistēmas un attieksmes šķēršļi sabiedrībā, nevis pats veselības traucējums. Tad, kad dalībvalstīs savstarpēji neatzīst invaliditātes statusu, personas ar invaliditāti, īstenojot savas pamattiesības uz vienlīdzīgu attieksmi, nediskriminēšanu un brīvu pārvietošanos, bieži saskaras ar īpašām un ievērojamām grūtībām un šķēršļiem. Tas jo īpaši attiecas uz īstermiņa uzturēšanos vai apmeklējumiem citā dalībvalstī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/38/EK⁽¹³⁾ 6. panta nozīmē, kurā paredzēts, ka Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem ir tiesības uzturēties citā dalībvalstī uz laiku līdz trim mēnešiem un viņiem netiek izvirzīti nekādi nosacījumi vai formalitāšu ievērošana, izņemot prasību, ka viņiem jābūt derīgai personas apliecībai vai pasei. Attiecībā uz laikposmiem, kas pārsniedz trīs mēnešus, minētās direktīvas 7. pantā ir noteikts, ka ir jāizpilda papildu nosacījumi, un minētās direktīvas 8. pantā ir paredzēts, ka minētajā gadījumā uzņēmēja dalībvalsts spēj prasīt, lai Savienības pilsoņi reģistrētos attiecīgajās iestādēs.
- (13) Personām ar invaliditāti, kas uz ilgāku laiku pārceļas uz citām dalībvalstīm nodarbinātības, studiju vai citos nolūkos, izņemot gadījumus, kad tiesību aktos ir noteikts citādi vai starp dalībvalstīm ir panākta citāda vienošanās, šīs citas dalībvalsts kompetentās iestādes vai struktūras var novērtēt un oficiāli atzīt viņu invaliditāti, un šādas personas var saņemt invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai jebkuru citu oficiālu dokumentu, kas atzīst viņu invaliditātes statusu, vai lēmumu par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem invaliditātes dēļ, saskaņā ar šajā dalībvalstī piemērojamajiem noteikumiem.
- (14) Lai personām ar invaliditāti, kas piedalās Savienības mobilitātes programmā, veicinātu brīvu pārvietošanos, minētās programmas darbības laikā ar Eiropas invaliditātes karti un Eiropas stāvvietu karti personām ar invaliditāti būtu jānodrošina, lai turpinātos vienlīdzīga piekļuve īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām vai stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām. Pie Savienības mobilitātes programmām pieder programmas, ko Savienība ir izveidojusi, lai uz noteiktu laiku atbalstītu personu mobilitāti uz citu dalībvalsti izglītības, mācību, profesionālos, pilsoniskos vai kultūras nolūkos, piemēram, programma "Eiropas Solidaritātes korpus" vai "Erasmus+", kas izveidotas attiecīgi ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (ES) 2021/888⁽¹⁴⁾ un (ES) 2021/817⁽¹⁵⁾.
- (15) Tomēr personām, kurām ir atzīts invaliditātes statuss vai kurām ir ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un kuras uz neilgu laiku ceļo uz dalībvalsti vai apmeklē dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, regulāri rodas ievērojamas grūtības un šķēršļi tur piedāvāto īpašo nosacījumu vai priekšrocību izmantošanā, ja viņu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem nav atzīti dalībvalstī, uz kuru tās ceļo vai kuru tās apmeklē, un ja tām nav invaliditātes apliecības, invaliditātes kartes vai cita oficiāla dokumenta, kas apliecina viņu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem uzņēmējā dalībvalstī. Personas ar neredzamu invaliditāti jo īpaši bieži saskaras ar īpašām grūtībām, kad viņām, tām ceļojot uz citu dalībvalsti vai to apmeklējot, tiek lūgts apliecināt savu invaliditāti.
- (16) Personas ar invaliditāti, kas ceļo uz citu dalībvalsti vai apmeklē citu dalībvalsti, īstenojot savas tiesības brīvi pārvietoties, ir ievērojami nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar personām bez invaliditātes, kā arī personām ar invaliditāti, kurām ir invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai cits oficiāls dokuments, kas apliecina viņu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem dalībvalstī, uz kuru tās ceļo vai kuru apmeklē.

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/888 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu "Eiropas Solidaritātes korpus" un atceļ Regulas (ES) 2018/1475 un (ES) Nr. 375/2014 (OV L 202, 8.6.2021., 32. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/817 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās Erasmus+ un atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013 (OV L 189, 28.5.2021., 1. lpp.).

- (17) Turklāt, personām ar invaliditāti nezīnot, vai un kādā mērā viņu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un oficiāli dokumenti, kuros tiek atzīts šis statuss vai tiesības, tiks atzīti, kad tās ceļos uz citu dalībvalsti vai apmeklēs citu dalībvalsti, tām rodas ievērojamas neskaidrības. Minēto problēmu vēl vairāk saasina tas, ka tiešsaistē pieejamā informācija par viņu īpašajām tiesībām un priekšrocībām, kas viņām ir pieejamas, ir ierobežota. Galu galā tas var atturēt personas ar invaliditāti izmantot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un pilnīgu un efektīvu dalību un iekļaušanos sabiedrībā.
- (18) Savienības pilsoņi vairākos lūgumrakstos, kas iesniegti Eiropas Parlamentam, ir izteikuši bažas par to, ka trūkst savstarpējas invaliditātes atzīšanas visā Savienībā, un ir lūguši ieviest Savienības mēroga invaliditātes karti.
- (19) Līdztekus dažādiem redzamiem un neredzamiem, fiziskiem, sociāliem un citiem šķēršļiem, kas kavē piekļuvi publiskām un privātām telpām un pakalpojumiem, un saprātīgu pielāgojumu trūkums, augstas izmaksas ir galvenais faktors, kas daudzas personas ar invaliditāti attur no ceļošanas. Personām ar invaliditāti ir īpašas vajadzības, kas rada papildu izdevumus, kuri saistīti ar viņu invaliditāti un kuru dēļ var būt jāizmanto personas, kas viņas pavada vai viņām palīdz, tostarp personas, kas atzītas par personīgajiem palīgiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi, vai zīmju valodas tulki vai servisa dzīvnieki, kas tādējādi padara viņu ceļa izdevumus lielākus, nekā tie ir personām bez invaliditātes. Tas, ka citās dalībvalstīs netiek atzīts invaliditātes statuss vai tiesības uz īpašiem pakalpojumiem invaliditātes dēļ, varētu ierobežot viņu piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām vai stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti rezervētām stāvvietām, piemēram, brīvai piekļuvei vai samazinātiem tarifiem, prioritārām sēdvietām sabiedriskajā transportā vai rezervētām stāvvietām, kā arī ietekmēt viņu ceļa izmaksas, dzīvi, sociālo un ekonomisko integrāciju un personīgo autonomiju. Turklāt plaši izplatītais zināšanu trūkums par psihosociālās, kognitīvās, fiziskās vai sensoriskās piekļūstamības politiku var izraisīt diskriminējošu rīcību attiecībā uz personām ar invaliditāti.
- (20) Tādas priekšrocības kā personīgā palīdzība, prioritāra piekļuve vai iespēja izvairīties no gaidīšanas rindā, neatkarīgi no tā, vai to piedāvā par atlīdzību vai bez tās, bieži ir svarīgs, lai personas ar invaliditāti varētu piekļūt dažādiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem un pilnībā izmantot to sniegtās priekšrocības. Tomēr, ja dalībvalstī, uz kuru šādas personas ceļo vai kuru tās apmeklē, netiek savstarpēji atzīts viņu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un oficiāli dokumenti, kas atzīst viņu statusu un tiesības un kas ir izdoti citās dalībvalstīs, personas ar invaliditāti varētu nespēt izmantot īpašos nosacījumus vai priekšrocības, ko minētajā dalībvalstī publiskās iestādes vai privātie uzņēmēji piedāvā personām, kurām ir invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai citi oficiāli dokumenti, kuros ir atzīts viņu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un kuri ir izdoti minētajā dalībvalstī.
- (21) Kaut arī ES invaliditātes kartes izmēģinājuma projekts, kas tika uzsākts 2016. gadā un īstenots astoņās dalībvalstīs, bija brīvprātīgs un ar ierobežotu darbības jomu, tas parādīja, ka, vienkāršojot to, kā starp dalībvalstīm tiek savstarpēji atzīts invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, personām ar invaliditāti tiek nodrošinātas priekšrocības piekļuvē īpašiem nosacījumiem un priekšrocībām attiecībā uz pakalpojumiem kultūras, atpūtas, sporta un dažos gadījumos arī transporta jomā un palīdz viņām saistībā ar īslaicīgu pārrobežu pārvietošanos Savienībā, un ir apliecinājis, ka ES invaliditātes kartes mērķi joprojām ir būtiski attiecībā uz vajadzībām, kādas pašreiz ir personām ar invaliditāti. Turklāt minētajā izmēģinājuma projektā bija iekļauti arī citi tādu pakalpojumu, darbību un objektu piemēri, attiecībā uz kuriem personām ar invaliditāti tiek piedāvāti īpaši nosacījumi vai priekšrocības.
- (22) Pamatojoties uz savu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotajām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem, personas ar invaliditāti var tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm vai struktūrām, kurā tās dzīvo, iesniegt pieteikumu stāvvietu kartes personām ar invaliditāti saņemšanai, kurā tiek atzītas tiesības uz konkrētiem stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti rezervētām stāvvietām. Katra dalībvalsts vietējā, reģionālā vai valsts līmenī ir ieviesusi pieteikšanās procedūru tādas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti saņemšanai, kura paredzēta personām ar invaliditāti vai personām, kas to pavada vai tai palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem, un kritērijus, kas jāizpilda, lai būtu uz to tiesības.
- (23) Padomes Ieteikumā 98/376/EK ⁽¹⁶⁾ ir paredzēts Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti paraugs, kas atvieglo šādu stāvvietu izmantošanas karšu atzīšanu visās dalībvalstīs. Tomēr, tā kā šis ieteikums nebija juridiski saistošs, minētā ieteikuma īstenošanas gaitā un tāpēc, ka tajā tika iekļauti valstīm specifiski papildinājumi un atkāpes no

⁽¹⁶⁾ Padomes Ieteikums 98/376/EK (1998. gada 4. jūnijs) par invalīdu stāvvietu izmantošanas karti (OV L 167, 12.6.1998., 25. lpp.).

ieteiktā parauga, ir radusies daudzveidība starp dažādām stāvvietu kartēm personām ar invaliditāti. Šāda daudzveidība kavē minēto stāvvietu izmantošanas karšu atzīšanu pāri robežām visās dalībvalstīs, un personām ar invaliditāti liedz piekļuvi īpašiem stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas ir rezervētas stāvvietu karšu personām ar invaliditāti turētājiem citās dalībvalstīs. Turklāt ieteikums nav atjaunināts, lai atspoguļotu nepārtraukto tehnoloģisko un digitalizācijas attīstību. Dalībvalstis attiecībā uz stāvvietu kartēm personām ar invaliditāti ir arī saskārušās ar krāpšanas un karšu viltošanas problēmām, jo formāts parasti ir diezgan vienkāršs un viegli viltojams un praksē katrā dalībvalstī atšķiras, tādējādi apgrūtinot verifikāciju. Ņemot vērā šo direktīvu, kas paredz juridiski saistošus noteikumus, kuri šajā jomā ir sīkāk izstrādāti, Ieteikums 98/376/EK vairs nekalpo saviem mērķiem. Tomēr dalībvalstīm būtu jāspēj atļaut, ka to teritorijā tāds pats spēks kā Eiropas stāvvietu kartei personām ar invaliditāti būtu tām stāvvietu kartēm personām ar invaliditāti, kas ir izdotas saskaņā ar minēto ieteikumu pirms to pasākumu piemērošanas dienas, ar kuriem transponē šo direktīvu.

- (24) Lai personām ar invaliditāti dalībvalstīs, kas nav dalībvalsts, kurā tās dzīvo, atvieglotu piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām, kas saistīti ar pakalpojumiem, tostarp pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, darbībām un objektiem arī tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības, būtu jālikvidē atlikušie šķēršļi un grūtības, kas, tām ceļojot uz citu dalībvalsti vai to apmeklējot, rodas tāpēc, ka netiek savstarpēji atzīts viņu invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un oficiālie dokumenti, kas atzīst šo statusu vai tiesības un kas izdoti citās dalībvalstīs, kā arī stāvvietu izmantošanas tiesības.
- (25) Tāpēc, lai personām ar invaliditāti, kad tās īslaicīgi ceļo uz citu dalībvalsti vai apmeklē to, bez diskriminācijas valstspiederības dēļ palīdzētu īstenot savas tiesības izmantot īpašos nosacījumus vai priekšrocības, ko piedāvā publiskas iestādes vai privāti uzņēmēji, ar tādiem pašiem noteikumiem kā minētās dalībvalsts personām ar invaliditāti, un lai atvieglotu visu transportlīdzekļu veidu izmantošanu un ļautu izmantot stāvvietu nosacījumus un stāvvietas, kas rezervētas personām ar invaliditāti, ar tādiem pašiem noteikumiem kā minētajā dalībvalstī, ir jāizveido sistēma ar kopīgiem noteikumiem nosacījumiem, tostarp vienots standartizēts paraugs invaliditātes kartei kā atzītam invaliditātes statusa apliecinājumam vai apliecinājumam, ka pastāv ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, un Eiropas stāvvietu kartei personām ar invaliditāti kā dokumentam, kas apliecina viņām atzītās tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti. Turklāt dalībvalstīm būtu jāspēj pieņemt lēmumu par šīs direktīvas piemērošanu personām ar atzītu invaliditātes statusu vai tiesībām uz īpašiem, ar invaliditāti pamatotiem pakalpojumiem uz laiku, kas ilgāks par īstermiņa uzturēšanos.
- (26) Savstarpējai Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti atzīšanai būtu jāatvieglo un jāgarantē personām, kurām kādā no dalībvalstīm ir atzīts invaliditātes statuss vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām, ko piedāvā valsts iestādes vai privāti uzņēmēji attiecībā uz dažādiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem, arī tad, ja tie tiek nodrošināti bez atlīdzības, kā arī piekļuvi stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti un attiecīgā gadījumā personām, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem, ar tādiem pašiem noteikumiem, kādi ir paredzēti, pamatojoties uz valsts apliecībām, invaliditātes kartēm vai citiem oficiāliem dokumentiem, ar kuriem atzīst invaliditātes statusu, ja šādi oficiāli dokumenti pastāv, un stāvvietu kartes personām ar invaliditāti, kuras ir izdekušas uzņēmējas valsts kompetentās iestādes vai struktūras.
- (27) Papildus stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, pakalpojumi, darbības un objekti, uz kuriem attiecas šī direktīva, aptver plašu pastāvīgi mainīgu darbību klāstu, tostarp darbības, ko valsts iestādes vai privāti uzņēmēji piedāvā bez atlīdzības vai nu obligātā kārtā, pamatojoties uz valsts vai vietējiem noteikumiem vai juridiskām saistībām, vai arī bieži vien brīvprātīgi, jo īpaši, ja tos piedāvā privātie uzņēmēji dažādās politikas jomās, piemēram, kultūras, atpūtas, tūrisma, sporta, sabiedriskā un privātā transporta un mācību jomā.
- (28) Pie īpašu nosacījumu vai priekšrocību piemēriem pieder brīva piekļuve, samazināti tarifi, samazinātas nodevas vai lietošanas maksas par maksas ceļiem, tiltiem vai tuneļiem, prioritāra piekļuve, piekļuve ierobežotas satiksmes zonām un gājēju zonām, prioritāras sēdvietas sabiedriskajā transportā, īpaši paredzētas un viegli sasniedzamas sēdvietas sabiedriskajā transportā, parkos un citās sabiedriskās vietās, sasniedzamas sēdvietas kultūras vai sabiedriskajos pasākumos, personīga palīdzība, servisa dzīvnieki, piemēram, suņi pavadoņi vai servisa suņi, kas ir ļoti svarīgi personām ar invaliditāti, tostarp personām ar redzes traucējumiem, pludmalē sniegta palīdzība iekļūt ūdenī, tāds atbalsts kā piekļuve Braila rakstam, audio gidiem, zīmju valodas tulkošanai, palīgglīdzekļu vai palīdzības nodrošināšana, ratiņkrēsla īre, peldoša ratiņkrēsla īre, tūrisma informācijas iegūšana pieejamos formātos, personu ar invaliditāti elektroskūtera izmantošana uz ceļiem vai ratiņkrēsla izmantošana velosipēdu joslās, nesāņemot sodu.

Pie stāvvietu izmantošanas nosacījumu un stāvvietu piemēriem pieder bezmaksas vai ilgāks stāvvietu izmantošanas laiks vai rezervētas stāvvietas, kā arī piekļuve zonām, kur saskaņā ar valsts tiesību aktiem satiksme ir atļauta tikai konkrētiem transportlīdzekļiem, piemēram, mazemisju zonām. Kas attiecas uz gaisa, dzelzceļa un ūdensceļu transporta vai autobusu pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, tad papildus īpašajiem nosacījumiem vai priekšrocībām, ko piedāvā personām ar invaliditāti, bez maksas vai par pazeminātu cenu ceļo tādi servisa dzīvnieki kā suņi pavadoņi vai servisa suņi, kas ir personām ar invaliditāti, tostarp personām ar redzes traucējumiem, to personīgie palīgi, zīmju valodas tulki vai citas personas, kas pavada personas ar invaliditāti vai personas ar ierobežotām pārvietošanās spējām vai palīdz viņām, un, ja praktiski iespējams, var sēdēt blakus personai, kuru tie pavada vai kurai tie palīdz. Personas ar invaliditāti pašas izraugās tās personas, kuras pavada personas ar invaliditāti vai tām palīdz, vai to dara viņu likumiskie pārstāvji, un atkarībā no personas ar invaliditāti prasībām tās var atbilstoši apstākļiem mainīties.

- (29) Personīgie palīgi pavada personas ar invaliditāti vai tām palīdz, vai veic ikdienas darbības, ja nepieciešams, līgumattiecību ietvaros saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi, lai personām ar invaliditāti veicinātu personisko autonomiju, atvieglotu sabiedrisko dzīvi un sekmētu neatkarīgu dzīvi. Personīgajiem palīgiem neatkarīgi no viņu valstspiederības būtu jāspēj pavadīt personas ar invaliditāti vai tām palīdzēt, izmantojot Eiropas invaliditātes karti vai Eiropas stāvvietu karti personām ar invaliditāti, kad tās ceļo uz dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, vai to apmeklē, ar noteikumu, ka tām ir tiesības pārvietoties visā Savienībā saskaņā ar piemērojamiem Savienības un valsts tiesību aktiem.
- (30) Attiecīgajā gadījumā saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai pārrobežu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzēji ceļotājiem, kuriem, iegādājoties brauciena biļetes, ir Eiropas invaliditātes karte, sniegtu, ievērojot Regulas (ES) Nr. 181/2011 un (ES) Nr. 1177/2010, vai pēc saskaņā ar Regulu (ES) 2021/782 izdarīta pieprasījuma darītu pieejamu precīzu informāciju par īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām, ko piemēro dažādām pārvadājuma daļām visā ceļojuma laikā, ar mērķi izvairīties no situācijas, ka ceļotājiem ar Eiropas invaliditātes karti viena un tā paša pārvadājuma pakalpojuma laikā, ierodoties citā dalībvalstī, vairs nav derīga ceļošanas dokumenta.
- (31) Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietas kartes personām ar invaliditāti izdošana, atjaunošana un atsaukšana dalībvalstī ir jānosaka ar šo direktīvu apvienojumā ar noteikumiem, procedūrām un kompetencēm, ko attiecīgajā dalībvalstī piemēro, lai personām ar invaliditāti novērtētu un atzītu invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem un stāvvietu izmantošanas tiesības. Ja dalībvalstis Eiropas invaliditātes karti izdod tieši, tām būtu jālūdz attiecīgās personas piekrišana. Eiropas invaliditātes kartes izdošanai un atjaunošanai vajadzētu būt bez maksas, savukārt par atkārtotu minētās kartes izdošanu nozaudēšanas vai bojājuma gadījumā var piemērot maksu. Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti izdošana un atjaunošana var notikt vai nu bez maksas, vai arī par maksu. Iespējamajai maksai, ko iekasē par atkārtotu Eiropas invaliditātes kartes izdošanu nozaudēšanas vai bojājuma gadījumā vai par Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti izdošanu un atjaunošanu, nevajadzētu pārsniegt attiecīgās administratīvās izmaksas, nedz arī būt tik lielai, lai liegtu vai atturētu personas ar invaliditāti iegādāties vai atkārtoti iegādāties minētās kartes.
- (32) Papildus fiziskajai Eiropas invaliditātes kartes versijai dalībvalstīm būtu jāparedz digitāla kartes versija, un tām būtu jāspēj paredzēt digitālu Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti versiju pēc tam, kad ar īstenošanas aktiem būs noteiktas tehniskās specifikācijas. Šādām specifikācijām būtu jābalstās uz pieredzi, kas Savienības līmenī ir gūta iepriekšējā un pašreizējā darbā pie sertifikātu un dokumentu digitalizācijas, piemēram, pie ES digitālā Covid sertifikāta, kas izveidots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/953⁽¹⁷⁾, un būtu jānodrošina personām ar invaliditāti iespēja lietot Eiropas invaliditātes karti un Eiropas stāvvietu karti personām ar invaliditāti, izmantojot digitālās identitātes maku Savienības līmenī. Personas ar invaliditāti būtu jāinformē par minētajām iespējām un jānodrošina tām brīva iespēja izlemt, vai izmantot fizisko vai digitālo Eiropas invaliditātes kartes versiju, vai abas. Dalībvalstīs, kurās fiziskā Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti versija ir papildināta ar digitālu versiju, personām ar invaliditāti būtu jāspēj pieprasīt fizisko kartes versiju un, ja tās vēlas, gan digitālo, gan fizisko kartes versiju.

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/953 (2021. gada 14. jūnijs) par sadarbībspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verificācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā (OV L 211, 15.6.2021., 1. lpp.).

- (33) Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti izdošana ir saistīta ar personas datu apstrādi, tostarp, jo īpaši ar kartes turētāja invaliditātes statusa datu apstrādi, kuri ir “veselības dati”, kas ir minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679⁽¹⁸⁾ 4. panta 15. punktā, un ir īpaša personas datu kategorija minētās regulas 9. panta nozīmē. Jebkurai personas datu apstrādei saistībā ar šo direktīvu ir jāatbilst piemērojamiem datu aizsardzības tiesību aktiem, jo īpaši Regulai (ES) 2016/679. Transponējot šo direktīvu, dalībvalstīm ir jānodrošina, ka valsts tiesību aktos ir ietverti atbilstoši aizsardzības pasākumi, kas piemērojami personas datu, jo īpaši īpašu kategoriju personas datu, apstrādei. Dalībvalstīm arī būtu jānodrošina šīs direktīvas nolūkā savāktu un uzglabāto personas datu drošība, integritāte, autentiskums un konfidencialitāte.
- (34) Par Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti izdošanu vajadzētu būt atbildīgai tai dalībvalstij, kurā persona pastāvīgi dzīvo saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un saņem novērtējumu par invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotajām tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem. Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti turētājiem būtu jāspēj izmantot minētās kartes, uzturoties jebkurā citā dalībvalstī.
- (35) Eiropas invaliditātes karte un Eiropas stāvvieta karte personām ar invaliditāti ir paredzēta, lai palīdzētu visām personām ar invaliditāti efektīvi pilnībā īstenot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un arī baudīt vienlīdzīgu piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām vai stāvvieta nosacījumiem un stāvvieta attiecībā uz dalībvalstu piedāvātajiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem, tostarp gadījumos, kad tie netiek piedāvāti par atlīdzību. Tas jo īpaši attiecas uz personām ar invaliditāti, kuras ceļo uz citu dalībvalsti vai to apmeklē ar darbu vai mācībām saistītos nolūkos.
- (36) Paredzētais regulējums savstarpējai Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti atzīšanai neskar dalībvalsts kompetenci novērtēt un atzīt invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem vai piedāvāt īpašus nosacījumus vai priekšrocības, piemēram, brīvu piekļuvi konkrētiem pakalpojumiem vai piekļuvi par samazinātu tarifu, ko paredz personām ar invaliditāti, tostarp tām, kas izmanto servisa dzīvniekus, vai personām, kas viņas pavada vai palīdz viņām, tostarp personīgajiem palīgiem. Tas publiskām iestādēm vai privātiem uzņēmējiem neuzliek pienākumu ieviest īpašus nosacījumus vai priekšrocības personām ar invaliditāti, nedz arī ievieš centralizētu Savienības sarakstu ar īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām Eiropas invaliditātes kartes turētājiem visās dalībvalstīs. Valsts iestādes un privātie uzņēmēji var piedāvāt konkrētus īpašus nosacījumus vai priekšrocības tikai kādai konkrētai personai ar invaliditāti grupai, ņemot vērā konkrētās grupas vajadzības.
- (37) Eiropas invaliditātes karti var pieprasīt kā invaliditātes statusa pierādījumu, lai ar vienlīdzīgiem noteikumiem piekļūtu jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām attiecībā uz tādiem pakalpojumiem, darbībām vai objektiem, tostarp, ja tos nesniedz par atlīdzību, kuri tiek piedāvāti vai ir rezervēti personām ar invaliditāti vai personām, kas tās pavada vai palīdz tām, tostarp viņu personīgajiem palīgiem, saskaņā šīs direktīvas darbības jomu. Tomēr Eiropas invaliditātes karte nebūtu jāpieprasa kā invaliditātes pierādījums, lai piekļūtu tiesībām, kas paredzētas citos Savienības vai valsts tiesību aktos, vai lai tās izmantotu, tostarp tiesības, kas piedāvā īpašus pabalstus, īpašus nosacījumus vai priekšrocības, kas neietilpst šīs direktīvas darbības jomā. Ja saskaņā ar Savienības tiesību aktiem personām ar invaliditāti ir vajadzīga invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai cits oficiāls dokuments, Eiropas invaliditātes karte nebūtu jāpieprasa kā invaliditātes pierādījums, ja vien dalībvalsts nenolemj apvienot savas valsts invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu dokumentu personām ar invaliditāti ar Eiropas invaliditātes karti.
- (38) Šo direktīvu nepiemēro sociālā nodrošinājuma pabalstiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (EK) Nr. 883/2004⁽¹⁹⁾ un (EK) Nr. 987/2009⁽²⁰⁾, īpašiem no iemaksām atkarīgiem vai no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem vai pabalstiem natūrā sociālās aizsardzības un nodarbinātības jomā vai sociālajai palīdzībai, uz ko attiecas Direktīva 2004/38/EK 24. panta 2. punkts. Tā kā šīs direktīvas mērķis ir personām ar invaliditāti atvieglot vienlīdzīgu piekļuvi īpašajiem nosacījumiem vai priekšrocībām, kad tās īslaicīgi ceļo uz citu dalībvalsti vai to

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 166, 30.4.2004., 1. lpp.).

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 284, 30.10.2009., 1. lpp.).

apmeklē, šī direktīva neattiecas arī uz īpašiem ilgtermiņa iekļaušanas, habilitācijas vai rehabilitācijas pakalpojumiem, ko par atlīdzību vai bez atlīdzības sniedz personām ar invaliditāti, un neattiecas uz īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām piekļuvē īpašiem pakalpojumiem, kas personām ar invaliditāti tiek piedāvāti, ņemot vērā viņu individuālās vajadzības un kad ir izpildīti papildu kritēriji, kuru pamatā ir individuāls novērtējums vai lēmums par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem invaliditātes dēļ, kuri atšķiras no tiem pakalpojumiem, kādus sniedz personām ar invaliditāti, kuras neizpilda šādus papildu kritērijus. Tomēr šīs direktīvas īstenošana nebūtu jāizmanto, lai īpašus nosacījumus vai priekšrocības, kas jau tiek piedāvātas personām ar invaliditāti, izslēgtu no šīs direktīvas darbības jomas, pakļaujot tās papildu kritēriju izpildei.

- (39) Lai palielinātu personu ar invaliditāti informētību un atvieglotu tām piekļuvi īpašajiem nosacījumiem vai priekšrocībām, kad tās ceļo uz citu dalībvalsti vai to apmeklē, visa attiecīgā informācija par nosacījumiem, noteikumiem, praksi un procedūrām, kas piemērojamas, lai iegūtu Eiropas invaliditātes karti vai Eiropas stāvvieta karti personām ar invaliditāti un pēc tam to izmantotu, dalībvalstīm būtu jādara publiski pieejama skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā veidā un personām ar invaliditāti piekļūstamos formātos, ievērojot attiecīgās pakalpojumu piekļūstamības prasības, kas noteiktas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā, tostarp zīmju valodā, Braila rakstā, palīgformātos un ar audio/audio funkcijām. Dalībvalstīm būtu jātiecas nodrošināt, lai šāda informācija nepārsniegtu sarežģītības līmeni B1 (vidējais līmenis), kas noteikts Eiropas Padomes izstrādātajā Eiropas vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmā.
- (40) Komisijai būtu jāizveido īpaša Savienības tīmekļa vietne. Minētajā Savienības tīmekļa vietnē vajadzētu būt saitei uz valsts tīmekļa vietni katrā dalībvalstī. Savienības tīmekļa vietnei vajadzētu būt pieejamai visās oficiālajās Savienības valodās, starptautiskajā zīmju valodā un dalībvalstu zīmju valodās, kā arī piekļūstamos un viegli lasāmos formātos saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu piekļūstamības prasībām, kas ir noteiktas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā. Informācijai minētajā tīmekļa vietnē vajadzētu būt viegli saprotamai un nevajadzētu pārsniegt sarežģītības līmeni B1 (vidējais līmenis), kas noteikts Eiropas Padomes izstrādātajā Eiropas vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmā.
- (41) Pārpratumu, saziņas šķēršļu vai informētības trūkuma dēļ personas ar invaliditāti, jo īpaši personas ar neredzamu invaliditāti, ne vienmēr saņem vispiemērotāko atbalstu un izmitināšanu atbilstoši invaliditātei, tostarp, ceļojot ar sabiedrisko transportu vai sazinoties ar valsts iestādēm, vai ārkārtas situācijās. Lai dotu stimulu pakalpojumu sniedzējiem un atvieglotu personu ar invaliditāti piekļuvi īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām, dalībvalstīm būtu jāpalielina publisko iestāžu un privāto uzņēmēju informētība par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti pastāvēšanu un izmantošanu un jāmudina tās brīvprātīgi piedāvāt personām ar invaliditāti īpašus nosacījumus vai priekšrocības. Dalībvalstis jo īpaši atbalsta un mudina publiskās iestādes un privātos uzņēmējus, piemēram, sniedzot informāciju par iespējamiem īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām, kas būtu jāpiedāvā, kā arī nodrošina mācības attiecībā uz invaliditātes izpratni, lai panāktu visu piedāvāto īpašo nosacījumu vai priekšrocību relevanci, efektivitāti un iekļautību. Dalībvalstīm būtu jācenšas izstrādāt, īstenot un izvērtēt visus šādus pasākumus, apspriežoties ar personām ar invaliditāti un organizācijām, kas tās pārstāv.
- (42) Publiskām iestādēm, kas personām ar invaliditāti piedāvā īpašus nosacījumus vai priekšrocības vai stāvvieta izmantošanas nosacījumus vai stāvvieta, šāda informācija būtu jādara publiski pieejama skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā veidā un piekļūstamā formātā, tostarp, izmantojot publisko iestāžu oficiālo tīmekļa vietnes, ja tādas ir pieejamas, vai citus piemērotus līdzekļus, saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu piekļūstamības prasībām, kas izklāstītas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā, ieskaitot zīmju valodu, Braila rakstu palīgformātos un audio / audio funkcijas. Būtu arī jāmudina, lai privāti uzņēmēji, kas personām ar invaliditāti piedāvā īpašus nosacījumus vai priekšrocības, šādu informāciju darītu publiski pieejamu skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā veidā un piekļūstamos formātos.
- (43) Dalībvalstīm ar Komisijas atbalstu būtu jāveic vajadzīgie pasākumi, lai novērstu jebkādu viltošanas vai krāpšanas risku saistībā ar Eiropas invaliditātes karti vai Eiropas stāvvieta karti personām ar invaliditāti, un tām būtu aktīvi jāapkaro krāpnieciska minēto karšu izdošana, krāpnieciska to izmantošana un to viltošana. Dalībvalstīm būtu jāapmainās ar informāciju par šādiem gadījumiem, lai nodrošinātu savstarpēju uzticēšanos starp dalībvalstīm, jo savstarpēja invaliditātes statusa atzīšana ir Eiropas invaliditātes kartes stūrkmens. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai jebkādos pasākumos viltošanas vai krāpšanas riska novēršanai tiktu ievērotas personu ar invaliditāti tiesības un

netiktu izraisīta viņu stigmatizācija. Izstrādājot un īstenojot minētos pasākumus, dalībvalstīm būtu jāapspriežas ar personām ar invaliditāti un organizācijām, kas viņas pārstāv.

- (44) Lai nodrošinātu pareizu šīs direktīvas piemērošanu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz šīs direktīvas papildināšanu, nosakot digitālos elementus Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti fiziskajām versijām nolūkā novērst un apkarot krāpšanu un izmainot šajā direktīvā noteiktā minēto karšu standartizētā formāta datu laukus, ja šādas izmaiņas ir vajadzīgas, lai pielāgotu formātu tehnikas attīstībai, novērstu viltošanu un krāpšanu vai vērstos pret ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu, un nodrošinātu sadarbību.
- (45) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs direktīvas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz pieejamas digitālās Eiropas invaliditātes kartes versijas un pieejamas digitālās Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti versijas noteikšanu dalībvalstīm, kuras tās fizisko versiju nolēmj papildināt ar digitālo, kā arī attiecībā uz kopīgu tehnisko specifikāciju noteikšanu karšu fiziskās versijas drošībai un digitālajiem elementiem, kā arī sadarbības jautājumiem. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011⁽²¹⁾.
- (46) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725⁽²²⁾ Komisijai, gatavojot deleģētos aktus vai īstenošanas aktus, kas ietekmē personas tiesību un brīvību aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ir jāapspriežas ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju. Komisija var apspriesties arī ar Eiropas Datu aizsardzības kolēģiju, ja šādi akti ir īpaši svarīgi personas tiesību un brīvību aizsardzībai attiecībā uz personas datu apstrādi.
- (47) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pastāv piemēroti un efektīvi līdzekļi, lai nodrošinātu atbilstību šai direktīvai un tās izpildi, un tām būtu jānosaka pienācīgi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, tostarp atbilstības pārbaudes un administratīvas vai tiesas procedūras, lai garantētu, ka personas ar invaliditāti, personas, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgie palīgi, kā arī publiskas struktūras, piemēram, līdztiesības iestādes, privātas apvienības, organizācijas, jo īpaši organizācijas, kas pārstāv personas ar invaliditāti, vai citas juridiskas personas, kuras ir likumīgi ieinteresētas nodrošināt atbilstību šai direktīvai, spētu, saņemot piekrišanu no personas ar invaliditāti, rīkoties tās vārdā vai tās atbalstam, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai minētajos līdzekļos tiek ņemts vērā UNCRPD 13. pants un UNCRPD 2. pantā definētais saprātīgu pielāgojumu princips.
- (48) Dalībvalstīm būtu jāveic piemēroti pasākumi, ja tiek netiek ievēroti šajā direktīvā noteiktie pienākumi un tiesības, kas ir tās darbības jomā. Piemērotajiem pasākumiem vajadzētu būt iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem, un pie tiem varētu piederēt arī administratīvas un finansiālas sankcijas, piemēram, brīdinājumi, naudas sodi vai pienācīgas kompensācijas izmaksas, kā arī cita veida sodi.
- (49) Šajā direktīvā tiek respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši ir atzīti Hartā un UNCRPD. Ar šo direktīvu jo īpaši tiecas nodrošināt, lai pilnībā tiktu ievērotas personu ar invaliditāti tiesības izmantot pasākumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu viņu neatkarību, sociālo, ekonomisko un profesionālo integrāciju un dalību sabiedrības dzīvē, kā arī veicināt Hartas 26. panta piemērošanu.
- (50) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, stiprināt to, lai personas ar invaliditāti varētu brīvi pārvietoties, un personām ar invaliditāti uzlabot iespējas ceļot uz citu dalībvalsti vai to apmeklēt, un tādējādi cīnīties pret šo personu diskrimināciju, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet darbības, ar ko izveido sistēmu ar kopīgiem noteikumiem un nosacījumiem, mēroga un iedarbības dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai,

(21) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

(22) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA
VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Šī direktīva paredz:

- a) noteikumus, kas reglamentē Eiropas invaliditātes kartes izdošanu personām ar invaliditāti kā invaliditātes statusa apliecinājumu vai apliecinājumu, ka invaliditātes dēļ ir tiesības uz īpašiem pakalpojumiem, ar mērķi sekmēt pārvietošanās brīvību un personām ar invaliditāti atvieglot īstermiņa uzturēšanos dalībvalstī, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, piešķirot vienlīdzīgu piekļuvi jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām attiecībā uz tādiem pakalpojumiem, darbībām vai objektiem – tostarp tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības –, kuri minētajā dalībvalstī tiek piedāvāti vai ir paredzēti personām ar invaliditāti, tostarp tām, kas izmanto servisa dzīvniekus, vai attiecīgā gadījumā personām, kas viņas pavada vai palīdz personām ar invaliditāti, arī viņu personīgajiem palīgiem;
- b) noteikumus, kas reglamentē Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti izdošanu kā dokumentu, kas apliecina tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, ar mērķi personām ar invaliditāti veicināt pārvietošanās brīvību un personām ar invaliditāti atvieglot īstermiņa uzturēšanos dalībvalstī, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, piešķirot vienlīdzīgu piekļuvi stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas attiecīgajā dalībvalstī tiek piedāvātas vai ir rezervētas personām ar invaliditāti un attiecīgā gadījumā personām, kas pavada personas ar invaliditāti vai palīdz viņām, tostarp viņu personīgajiem palīgiem;
- c) vienotas veidnes Eiropas invaliditātes kartei un Eiropas stāvvietu kartei personām ar invaliditāti.

2. pants

Darbības joma

1. Šo direktīvu piemēro attiecībā uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kā arī visām situācijām, kad publiskās iestādes vai privātie uzņēmēji personām ar invaliditāti saistībā ar īstermiņa uzturēšanos piedāvā īpašus nosacījumus vai priekšrocības attiecībā uz piekļuvi šādiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem:

- a) pakalpojumi LESD 57. panta nozīmē;
- b) pasažieru pārvadājumu pakalpojumi;
- c) citas darbības vai objekti, arī tad, ja tos nodrošina bez atlīdzības.

2. Dalībvalstis laikposmos, kas ir ilgāki par īstermiņa uzturēšanos, šo direktīvu piemēro Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti turētājiem, kuri piedalās Savienības mobilitātes programmā, minētās programmas darbības laikā.

Dalībvalstis var arī pieņemt lēmumu Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti turētājiem, kuri apmeklē vai uzturas to teritorijā, piemērot šo direktīvu laikposmos, kas ir ilgāki par īstermiņa uzturēšanos.

3. Šo direktīvu nepiemēro:

- a) pabalstiem sociālā nodrošinājuma jomā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 883/2004 un Regulu (EK) Nr. 987/2009;
- b) īpaši uz iemaksām balstītiem vai no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem vai pabalstiem natūrā sociālā nodrošinājuma, sociālās aizsardzības vai nodarbinātības jomā;
- c) sociālai palīdzībai, uz kuru attiecas Direktīvas 2004/38/EK 24. panta 2. punkts;

- d) apmaksājamiem un neapmaksājamiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti personu ar invaliditāti ilgtermiņa iekļaušanai, habilitācijai vai rehabilitācijai;
- e) īpaši nosacījumi vai priekšrocības pieklūvē pakalpojumiem, ko piedāvā personām ar invaliditāti, ņemot vērā viņu individuālās vajadzības un pēc papildu kritēriju izpildes, kuru pamatā uz individuāls novērtējums vai lēmums par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem.
4. Šī direktīva neskar dalībvalstu kompetenci paredzēt nosacījumus, saskaņā ar kuriem novērtē un atzīst invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem vai piešķir tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un personām ar invaliditāti paredzētām stāvvietām. Tā neskar dalībvalstu kompetenci valsts, reģionālā vai vietējā līmenī personām ar invaliditāti izdot invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu dokumentu, tostarp lēmumu par tiesībām uz īpašiem pakalpojumiem invaliditātes dēļ.
5. Šī direktīva neietekmē dalībvalstu kompetenci piešķirt vai prasīt, lai tām piešķir īpašus pabalstus vai īpašus nosacījumus, vai priekšrocības, piemēram, brīvu piekļuvi vai samazinātus tarifus personām ar invaliditāti, tostarp tām, kuras izmanto servisa dzīvniekus, un personai vai personām, kas pavada personas ar invaliditāti vai palīdz tām, tostarp viņu personīgajam palīgam vai personīgajiem palīgiem.
6. Šī direktīva neskar tiesības, kas personām ar invaliditāti vai personai vai personām, kas viņas pavada vai palīdz viņām, tostarp viņu personīgajam palīgam vai personīgajiem palīgiem vai servisa dzīvniekiem, var izrietēt no citiem Savienības tiesību aktu noteikumiem vai valsts tiesību aktiem, ar kuriem īsteno Savienības tiesību aktus, tostarp tiesības, kas piedāvā īpašus pabalstus, īpašus nosacījumus vai priekšrocības. Eiropas invaliditātes karti neprasa kā invaliditātes apliecinājumu, lai iegūtu vai izmantotu šajā punktā minētās tiesības, kurām saskaņā ar Savienības tiesību aktiem var būt vajadzīga invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai cits oficiāls personām ar invaliditāti paredzēts dokuments, ja vien attiecīgā dalībvalsts nenolemj apvienot valsts invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu personām ar invaliditāti paredzētu dokumentu ar Eiropas invaliditātes karti.

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "Savienības pilsonis" ir persona, kurai ir kādas dalībvalsts valstspiederība;
- 2) "ģimenes loceklis" ir tāda Savienības pilsoņa ģimenes loceklis, kā definēts Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punktā vai minētās direktīvas 3. panta 2. punktā nozīmē, kurš īsteno savas tiesības brīvi pārvietoties, neatkarīgi no viņu valstspiederības;
- 3) "personas ar invaliditāti" ir personas, kurām ir ilgstoši fiziski, psihoemocionāli, intelektuāli vai maņu traucējumi, kas mijiedarbībā ar dažādiem šķēršļiem var tām apgrūtināt pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem;
- 4) "personīgais palīgs" ir persona, kas pavada vai palīdz personai ar invaliditāti un kas par tādu ir atzīts saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi;
- 5) "īpaši nosacījumi vai priekšrocības" ir jebkādi īpaši nosacījumi, tai skaitā tie, kas ir saistīti ar finansiāliem nosacījumiem, vai jebkāda diferencēta attieksme, kas saistīta ar palīdzību un atbalstu, ko piedāvā personām ar invaliditāti vai attiecīgā gadījumā personām, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp personīgajiem palīgiem, vai servisa dzīvniekiem, neatkarīgi no tā, vai tie tiek piedāvāti brīvprātīgi vai pamatojoties uz juridisku pienākumu;
- 6) "stāvvietas izmantošanas nosacījumi un stāvvietas" ir vieta stāvvietā, kas vai nu ekskluzīvi, vai vispārīgi ir rezervēta personām ar invaliditāti vai attiecīgā gadījumā personām, kuras tās pavada vai palīdz tām, tostarp personīgajiem palīgiem, kā arī visas ar to saistītās stāvvietas priekšrocības vai priekšrocīgi nosacījumi, kas tiek piedāvāti personām ar invaliditāti, neatkarīgi no tā, vai tie tiek piedāvāti brīvprātīgi vai ir noteikti, pamatojoties uz juridisku pienākumu;
- 7) "īstermiņa uzturēšanās" ir citas dalībvalsts apmeklējums vai uzturēšanās citā dalībvalstī uz laiku līdz trim mēnešiem;
- 8) "servisa dzīvnieks" ir dzīvnieks, kas nodrošina palīdzību personai ar invaliditāti vai veic uzdevumus tās labā, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.

4. pants

Labuma guvēji

Šo direktīvu piemēro:

- a) Savienības pilsoņiem un ģimenes locekļiem, kuru invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem ir atzinušas viņu dzīvesvietas dalībvalsts kompetentās iestādes vai struktūras, tostarp attiecīgā gadījumā ar invaliditātes apliecību, invaliditātes karti vai citu oficiālu dokumentu, kas izdots saskaņā ar valsts kompetenci, praksi un procedūrām, un kurus var pavadīt vai kuriem var palīdzēt viena vai, vajadzības gadījumā, vairāk kā viena cita persona, tostarp personīgais palīgs vai personīgie palīgi, vai servisa dzīvnieki, ko var norādīt viņu Eiropas invaliditātes kartē ar burtu "A";
- b) Savienības pilsoņiem un ģimenes locekļiem, kuru tiesības uz stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, ir atzinušas viņu dzīvesvietas dalībvalsts kompetentās iestādes vai struktūras, tostarp ar stāvvietu karti personām ar invaliditāti karti vai citu dokumentu, kas izdots saskaņā ar valsts kompetenci, praksi un procedūrām, un kurus var pavadīt vai kuriem var palīdzēt viena vai, vajadzības gadījumā, vairāk kā viena cita persona, tostarp personīgais palīgs vai personīgie palīgi.

Attiecībā uz pirmās daļas a) punktu Eiropas invaliditātes kartē burtu "A" var pievienot arī attiecībā uz tām personām ar invaliditāti, kurām ir lielāka vajadzība pēc atbalsta, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.

5. pants

Personu ar invaliditāti vienlīdzīga piekļuve īpašiem nosacījumiem un priekšrocībām

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Eiropas invaliditātes kartes turētājiem, ceļojot uz dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, vai apmeklējot to, piekļuve jebkādiem īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām, ko piedāvā attiecībā uz 2. panta 1. punktā minētajiem pakalpojumiem, darbībām un objektiem, tiek piešķirta ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem kā personām ar invaliditāti, kurām ir invaliditātes apliecība, invaliditātes karte vai cits oficiāls dokuments, kas atzīst viņu invaliditātes statusu, vai kurām ir ar invaliditāti pamatotas tiesības uz īpašiem pakalpojumiem minētajā dalībvalstī, ja šādi oficiāli dokumenti pastāv.
2. Ja vien citur šajā direktīvā vai citos Savienības tiesību aktos nav noteikts citādi, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, ja 1. punktā minētie īpašie nosacījumi vai priekšrocības nozīmē labvēlīgus nosacījumus personai vai personām, kas pavada personas ar invaliditāti vai tām palīdz, tostarp personīgajam palīgam vai personīgajiem palīgiem, vai īpašus nosacījumus attiecībā uz servisa dzīvniekiem, minētie labvēlīgie vai īpašie nosacījumi ar vienādiem noteikumiem tiek piedāvāti personai vai personām, kas pavada Eiropas invaliditātes kartes turētājus vai palīdz viņiem, tostarp Eiropas invaliditātes kartes turētāja personīgajam palīgam vai personīgajiem palīgiem vai servisa dzīvniekiem.

6. pants

Personu ar invaliditāti vienlīdzīga piekļuve stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietu objektiem

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti turētājiem, ceļojot uz dalībvalsti, kas nav viņu dzīvesvietas dalībvalsts, vai apmeklējot to, tiek nodrošināta piekļuve stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, kas rezervētas personām ar invaliditāti, ar vienlīdzīgiem noteikumiem un nosacījumiem, kādi minētajā dalībvalstī ir paredzēti minētajā dalībvalstī izdotu stāvvietu kartes personām ar invaliditāti turētājiem.
2. Ja vien citur šajā direktīvā vai citos Savienības tiesību aktos nav noteikts citādi, dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, ja 1. punktā minētie stāvvietu izmantošanas nosacījumi vai stāvvietas nozīmē labvēlīgus nosacījumus personai vai personām, kas pavada personas ar invaliditāti vai tām palīdz, tostarp personīgajam palīgam vai personīgajiem palīgiem, minētie labvēlīgie nosacījumi ar vienlīdzīgiem noteikumiem tiek piedāvāti personai vai personām, kas pavada Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti turētājus vai palīdz viņiem, tostarp personīgajam palīgam vai personīgajiem palīgiem.

II NODAĻA

EIROPAS INVALIDITĀTES KARTE UN EIROPAS STĀVVIETU KARTE PERSONĀM AR INVALIDITĀTI

7. pants

Eiropas invaliditātes kartes formāts, savstarpējā atzīšana, izdošana un derīgums

1. Katra dalībvalsts Eiropas invaliditātes kartei ievieš fizisku versiju I pielikumā noteiktajā vienotajā standartizētajā un piekļūstamajā formātā. Dalībvalstis saprātīgā termiņā pēc to pieņemšanas un ne vēlāk kā 2028. gada 5. jūnijā fiziskajā kartes versijā iekļauj kvadrātkodu un jebkādas citas digitālas funkcijas, kas izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai, kā noteikts 7. punkta a) apakšpunktā minētajos deleģētajos aktos.
2. Dalībvalstu izdotās Eiropas invaliditātes kartes savstarpēji atzīst visās dalībvalstīs.
3. Dalībvalstu kompetentās iestādes vai struktūras izdod, atjauno vai atsauc Eiropas invaliditātes karti saskaņā ar saviem valsts noteikumiem, procedūrām un praksi. Neskarot Regulu (ES) 2016/679, dalībvalstis nodrošina šīs direktīvas nolūkā savāktu un uzglabātu personas datu drošību, integritāti, autentiskumu un konfidencialitāti. Kompetento iestādi vai struktūru, kas atbildīga par Eiropas invaliditātes kartes izdošanu, uzskata par Regulas (ES) 2016/679 4. panta 7. punktā minēto pārzini, un tā ir atbildīga par personas datu apstrādi. Sadarbība ar ārpakalpojumu sniedzējiem neizslēdz dalībvalsts atbildību, kas var rasties saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem attiecībā uz pienākumu neizpildi saistībā ar personas datiem.
4. Eiropas invaliditātes karti izdod vai atjauno dzīvesvietas dalībvalsts vai nu tieši, vai arī pēc personas ar invaliditāti vai pilnvarotas personas pieteikuma, kā paredzēts valsts tiesību aktos. Personai ar invaliditāti tiek informētas par iespēju pieteikties Eiropas invaliditātes kartei, ja tā netiek izdota tieši. To labuma guvējam izsniedz vai atjauno bez maksas uz tādu pašu laikposmu, kādu piemēro invaliditātes apliecību, invaliditātes karšu vai citu oficiālu dokumentu izdošanai vai procedūrai, ar ko atzīst invaliditātes statusu vai ar invaliditāti pamatotās tiesības uz īpašiem pakalpojumiem. Dalībvalstis var nolemt iekasēt maksu par izmaksām, kas saistītas ar atkārtotu Eiropas invaliditātes kartes izdošanu nozaudēšanas vai bojājuma gadījumā. Ja šādu maksu iekasē, dalībvalstis nodrošina, lai minētā maksa nepārsniegtu attiecīgās administratīvās izmaksas vai netraucētu vai neatturētu personu ar invaliditāti no atkārtotas Eiropas invaliditātes kartes izdošanas pieprasīšanas.
5. Eiropas invaliditātes karti izdod fiziskā versijā, un to papildina ar pieejamu digitālo versiju saprātīgā termiņā pēc tam, kad Komisija ir noteikusi 9. panta 2. punktā minētās tehniskās specifikācijas. Personām ar invaliditāti dod iespēju lūgt vai nu fizisko, vai digitālo kartes versiju, vai abas. Digitālā versija nesatur vairāk personas datu, kā tas ir paredzēts attiecībā uz fizisko versiju, kas noteikta I pielikumā. Personas datus, kas ir iekļauti digitālajā versijā, šifrē, un veic tehniskus piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka datu nesēju nolasa tikai pilnvaroti lietotāji.
6. Eiropas invaliditātes kartes derīgumu nosaka izdevēja dalībvalsts. Dalībvalstis nodrošina, lai Eiropas invaliditātes kartei būtu pēc iespējas ilgāks derīgums, attiecīgā gadījumā ņemot vērā invaliditātes apliecības, invaliditātes kartes vai cits oficiāla dokumenta derīguma ilgumu vai procedūras ilgumu, ar kuriem tiek atzīts invaliditātes statuss vai tiesības uz īpašiem pasākumiem un kurus izdod tās dalībvalsts kompetentā iestāde vai struktūra, kur ir personas ar invaliditāti dzīvesvieta.
7. Līdz 2025. gada 5. decembrim Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 14. pantu, lai papildinātu šo direktīvu:
 - a) izveidojot kvadrātkodu kodu un attiecīgā gadījumā citus mūsdienīgus digitālos elementus, kas Eiropas invaliditātes kartes fiziskajā versijā izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai; un
 - b) izveidojot digitālos elementus, kas Eiropas invaliditātes kartes fiziskajai versijai nodrošina drošību, tostarp pienācīgus drošības pasākumus personas datiem saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, kā arī sadarbības risinājumus, piemēram, kopīgas Savienības lietojumprogrammas to datu nolāpīšanai, kuri iekļauti kartes fiziskās versijas digitālajos elementos, kas izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai.

8. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 14. pantu, lai grozītu šo direktīvu, izdarot izmaiņas I pielikumā noteiktā Eiropas invaliditātes kartes standartizētā formāta datu laukos, ja šādas izmaiņas ir vajadzīgas, lai formātu pielāgotu tehnikas attīstībai, novērstu viltošanu un krāpšanu vai lai vērstos pret ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu un nodrošinātu sadarbību. Minētajos deleģētajos aktos dod dalībvalstīm pietiekami daudz laika šādu izmaiņu īstenošanai.

8. pants

Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti formāts, savstarpēja atzišana, izdošana un derīgums

1. Katra dalībvalsts ievieš Eiropas stāvvieta karti personām ar invaliditāti fiziskā versijā, ievērojot II pielikumā noteikto vienoto standartizēto un pieejamo formātu. Dalībvalstis saprātīgā termiņā pēc to pieņemšanas un ne vēlāk kā 2028. gada 5. jūnijā fiziskajā kartes versijā iekļauj kvadrātkodu un citas digitālus elementus, kas izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai, kā noteikts šā panta 7. punkta a) apakšpunktā minētajos deleģētajos aktos.

2. Dalībvalstu izdotās Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti savstarpēji atzīst visās dalībvalstīs.

3. Dalībvalstu kompetentās iestādes vai struktūras izdod, atjauno vai atsauc Eiropas stāvvieta karti personām ar invaliditāti saskaņā ar saviem valsts noteikumiem, procedūrām un praksi. Neskarot Regulu (ES) 2016/679, dalībvalstis nodrošina šīs direktīvas nolūkā savāktu un uzglabātu datu drošību, integritāti, autentiskumu un konfidencialitāti. Kompetento iestādi vai struktūru, kas atbildīga par Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti izdošanu, uzskata par Regulas (ES) 2016/679 4. panta 7. punktā definēto pārzini, un tā ir atbildīga par personas datu apstrādi. Sadarbība ar ārpakalpojumu sniedzējiem neizslēdz dalībvalsts atbildību, kas var rasties saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem attiecībā uz pienākumu neizpildi saistībā ar personas datiem.

4. Eiropas stāvvieta karti personām ar invaliditāti izdod vai atjauno dzīvesvietas dalībvalsts pēc personas ar invaliditāti vai pilnvarotas personas pieteikuma, kā noteikts valsts tiesību aktos. To izdod vai atjauno saprātīgā termiņā no pieteikuma iesniegšanas dienas, kas nepārsniedz 90 dienas, ja vien neturpinās papildu novērtējumi. Dalībvalstis Eiropas stāvvieta karti personām ar invaliditāti var izsniegt un atjaunot bez maksas vai iekasēt maksu par izmaksām, kas saistītas ar tās izdošanu un atjaunošanu. Ja šādu maksu iekasē, dalībvalstis nodrošina, lai minētā maksa nepārsniegtu attiecīgās administratīvās izmaksas vai netraucētu vai neatturētu personas ar invaliditāti no atkārtotas Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti izdošanas pieprasīšanas.

5. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka Eiropas stāvvieta karte personām ar invaliditāti aizstāj visas pastāvošās stāvvieta kartes personām ar invaliditāti, kas izdotas saskaņā ar lēmumu 98/376/EK valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, pēc tam, kad labuma guvējs ir lūdzis to izdot, un jebkurā gadījumā līdz 2029. gada 5. decembrim. Līdz minētajam datumam dalībvalstis var atļaut, ka stāvvieta kartēm personām ar invaliditāti, kas izdotas pirms 2028. gada 5. jūnija saskaņā ar lēmumu 98/376/EK, to teritorijā ir tāds pats spēks kā Eiropas stāvvieta kartei personām ar invaliditāti.

6. Eiropas stāvvieta karti personām ar invaliditāti izdod vai atjauno kā fizisku versiju. Pēc tam, kad Komisija ir noteikusi 9. panta 2. punktā minētās tehniskās specifikācijas, dalībvalstis var nolemt kartes fizisko versiju papildināt ar kartes digitālo versiju. Dalībvalstis, kurās kartes fizisko versiju papildina digitāla versija, personas ar invaliditāti var pieprasīt karti fiziskajā versijā un, ja vēlas, – gan digitālajā, gan fiziskajā versijā. Digitālā versija nesatur vairāk personas datus, kā tos, kas ir paredzēti fiziskajai versijai, kas ir noteikta II pielikumā. Minētajā digitālajā versijā iekļautos personas datus šifrē, un veic tehniskus piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka datu nesēju var nolasīt tikai atļauti lietotāji.

7. Līdz 2025. gada 5. decembrim Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 14. pantu, lai papildinātu šo direktīvu:

a) izveidojot kvadrātkodu un attiecīgā gadījumā citus mūsdienīgus digitālos elementus, kas Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti fiziskajā versijā izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai; kā arī

b) ieviešot kopīgas tehniskās specifikācijas, kas Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti fiziskajai versijai nodrošina drošību, tostarp pienācīgus drošības pasākumus personas datiem saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, kā arī sadarbības risinājumus, piemēram, kopīgas Savienības lietojumprogrammas to datu nolaišanai, kuri kartes fiziskajā versijā ir iekļauti digitālajos elementos, kas izmanto elektroniskos līdzekļus krāpšanas novēršanai un apkarošanai.

8. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 14. pantu, lai grozītu šo direktīvu, izdarot izmaiņas II pielikumā noteiktā Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti standartizētā formāta datu laukos, ja šādas izmaiņas ir vajadzīgas, lai formātu pielāgotu tehnikas attīstībai, novērstu viltošanu un krāpšanu vai lai vērstos pret ļaunprātīgu vai nepareizu izmantošanu un nodrošinātu sadarbību. Minētajos deleģētajos aktos dod dalībvalstīm pietiekami daudz laika šādu izmaiņu īstenošanai.

III NODAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI

9. pants

Digitālās versijas un kopīgas tehniskās specifikācijas

1. Komisija pieņem īstenošanas aktus, lai noteiktu Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti piekļūstamas digitālās versijas, izmantojot attiecīgi I un II pielikumā noteiktos datu laukus, un nodrošinātu sadarbību.

2. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti digitālās versijas datu glabāšanas vides kopīgās tehniskās specifikācijas attiecībā uz tādiem elementiem kā Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti derīguma un to sērijas vai datnes numura pārbaudi, attiecībā uz to autentiskuma kontroli, attiecībā uz viltošanas un krāpšanas novēršanu, attiecībā uz minēto karšu nolaišanu starp dalībvalstīm un attiecībā uz to izmantošanu digitālās identitātes makā Savienības līmenī.

3. Šā panta 1. un 2. punktā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 15. panta 2. punktā.

4. Pirms īstenošanas aktu pieņemšanas saskaņā ar 1. vai 2. punktu Komisija apspriežas ar personām ar invaliditāti un organizācijām, kas tās pārstāv, kā arī ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas ir paredzēti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽²³⁾.

10. pants

Uzraudzība un atbilstība

1. Dalībvalstis ar Komisijas atbalstu veic vajadzīgos pasākumus, lai novērstu Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti viltošanas un krāpšanas risku, un aktīvi apkarot krāpniecisku Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti izdošanu un izmantošanu un to viltošanu.

2. Ja dalībvalsts saskaras ar nopietniem vai sistemātiskiem gadījumiem, kad tās teritorijā tiek ļaunprātīgi izmantota citas dalībvalsts izdota Eiropas invaliditātes karte vai Eiropas stāvvietu karte personām ar invaliditāti, minētā dalībvalsts par to informē izdevēju dalībvalsti. Izdevēja dalībvalsts nodrošina pienācīgus turpmākos pasākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi. Dalībvalstis apmainās ar informāciju par ļaunprātīgu vai nepareizu minēto karšu izmantošanu.

3. Dalībvalstis attiecīgā gadījumā pārbauda, vai tiek ievēroti pienākumi, kas izriet no Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti, un vai tiek ievērotas attiecīgās tiesības, kas ir personām ar invaliditāti, kurām ir minētās kartes, tostarp attiecībā uz servisa dzīvniekiem, un personām, kas tās pavada vai tām palīdz, tostarp viņu personīgajiem palīgiem.

⁽²³⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

11. pants

Informācijas pieklūstamība un informētības palielināšana

1. Dalībvalstis dara publiski pieejamas Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti izdošanas, atjaunošanas vai atsaukšanas nosacījumus, noteikumus, praksi un procedūras pieklūstamos formātos, tostarp digitālā formātā, un pēc pieprasījuma arī palīgformātos, kādus lūgušas personas ar invaliditāti.
2. Dalībvalstis veic piemērotus pasākumus, lai palielinātu sabiedrības informētību un personas ar invaliditāti un organizācijas, kas tās pārstāv, tostarp sasniedzamā veidā, informētu par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti pastāvēšanu un nosacījumiem, kā tās ir iegūstamas, izmantojamas vai atjaunojamas. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm īsteno Savienības izpratnes veicināšanas kampaņu un pastāvīgi sekmē informētības uzlabošanu un informācijas izplatīšanu par šīs direktīvas īstenošanu.
3. Dalībvalstis veic pasākumus, lai uzlabotu publisko iestāžu un privāto uzņēmēju informētību par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti pastāvēšanu un izmantošanu, un mudina šīs iestādes un uzņēmējus brīvprātīgi piedāvāt īpašus nosacījumus vai priekšrocības, kā arī stāvvieta izmantošanas nosacījumus un personu ar invaliditāti stāvvieta tik plašā pakalpojumu, citu darbību un objektu klāstā, cik vien iespējams.
4. Šā panta 1. un 2. punktā minēto informāciju dara pieejamu bez maksas skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā un viegli sasniedzamā veidā saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu pieklūstamības prasībām, kas izklāstītas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā, tostarp publisko iestāžu oficiālajās tīmekļa vietnēs vai citos piemērotos veidos.

12. pants

Kompetentās iestādes vai struktūras un kontaktpunkti

1. Dalībvalstis izraugās vienu vai vairākas kompetentās iestādes vai struktūras, kas ir atbildīgas par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti izdošanu, atjaunošanu un atsaukšanu.
2. Dalībvalstis izraugās vienu vai vairākus valsts kontaktpunktus, lai atvieglotu dialogu starp dalībvalstīm un Komisiju par pareizu šīs direktīvas transponēšanu un īstenošanu. Līdz 2025. gada 5. jūnijam dalībvalstis informē Komisiju par saviem valsts kontaktpunktiem.

13. pants

Organizācijas, kas pārstāv personas ar invaliditāti

Dalībvalstis nodrošina aktīvu apspriešanos ar organizācijām, kas pārstāv personas ar invaliditāti, un to iesaisti Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti izstrādē, īstenošanā un novērtēšanā.

IV NODAĻA

DELEĢĒTIE AKTI UN ĪSTENOŠANAS AKTI

14. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 7. panta 7. un 8. punktā un 8. panta 7. un 8. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no 2024. gada 4. decembra. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome var jebkurā laikā atsaukt 7. panta 7. un 8. punktā un 8. panta 7. un 8. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģējumu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar personām ar invaliditāti un organizācijām, kas tās pārstāv, kā arī ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas ir paredzēti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Deleģētais akts, kas pieņemts, ievērojot 7. panta 7. vai 8. punktu vai 8. panta 7. vai 8. punktu, stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

15. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

V NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

16. pants

Īstenošana un tiesiskās aizsardzības līdzekļi

1. Dalībvalstis nodrošina pienācīgus un efektīvus līdzekļus, ar kuriem tās panāk šīs direktīvas ievērošanu un izpildi.
2. Pie šā panta 1. punktā minētajiem līdzekļiem pieder:
 - a) noteikumi, kas personām ar invaliditāti vai viņu izraudzītajiem pārstāvjiem, kuri rīkojas viņu vārdā un ar viņu vai viņu likumiskā pārstāvja piekrišanu, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi dod iespēju pārsūdzēt kompetento iestāžu vai struktūru lēmumu par Eiropas invaliditātes kartes vai Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti izdošanu, atjaunošanu vai atsaukšanu;
 - b) noteikumi, kas personām ar invaliditāti, kā noteikts valsts tiesību aktos, dod iespēju vērsties tiesā vai kompetentajās administratīvajās iestādēs gadījumā, ja netiek ievēroti pienākumi vai tiesības, kas paredzēti šajā direktīvā, un valsts noteikumos, ar kuriem īsteno šo direktīvu;
 - c) noteikumi, kas vienai vai vairākām no tālāk tekstā uzskaitītajām struktūrām, kā noteikts valsts tiesību aktos, dod iespēju saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūrām vērsties tiesā vai kompetentajās administratīvajās struktūrās to personu ar invaliditāti vārdā, kuras aizstāv savas tiesības, vai lai ar šo personu piekrišanu tās atbalstītu jebkurā tiesvedībā vai administratīvajā procesā, kas paredzēts šajā direktīvā noteikto pienākumu izpildei:
 - i) valsts iestādēm;
 - ii) privātām apvienībām, organizācijām vai citām juridiskās personām, kurām ir likumīgas intereses nodrošināt šīs direktīvas ievērošanu, piemēram, organizācijām, kas pārstāv personas ar invaliditāti.

17. pants

Noteikumu neievērošana un sodi

1. Dalībvalstis saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi paredz noteikumus par piemērotiem pasākumiem, tādiem kā sodi, kas piemērojami valsts iestādēm vai struktūrām vai privātiem uzņēmējiem par to valsts noteikumu neievērošanu, kuri pieņemti, ievērojot šo direktīvu, un veic visus pasākumus, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu minēto noteikumu īstenošanu.
2. Paredzētie pasākumi ir efektīvi, samērīgi un atturoši, un tos papildina ar efektīviem koriģējošiem pasākumiem.

18. pants

Pieklūve informācijai

1. Dalībvalstis nodrošina, ka publiskās iestādes dara publiski pieejamu informāciju par īpašajiem nosacījumiem vai priekšrocībām vai par stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, ko tās piedāvā personām ar invaliditāti saskaņā ar 5. un 6. pantu, tostarp savās tīmekļa vietnēs, ja tādas ir pieejamas, vai ar citiem piemērotiem līdzekļiem.

Katra dalībvalsts izveido valsts tīmekļa vietni, kurā ir vispārīga informācija par Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti mērķi un izmantošanu, tostarp attiecīgā gadījumā atsaucies uz kompetentajām iestādēm vai struktūrām, kas ir atbildīgas par minēto karšu izdošanu, atjaunošanu un atsaukšanu. Minētajā tīmekļa vietnē iekļauj arī vispārīgu informāciju, kas pieejama par īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām, ko valsts iestādes piedāvā personām ar invaliditāti, un konkrētākas informācijas iegūšanai pārvirza lietotājus uz konkrētu attiecīgo publisko iestāžu tīmekļa vietņu apmeklēšanu. Minētajā tīmekļa vietnē šādu informāciju var būt iekļāvuši arī privāti uzņēmēji valsts līmenī.

2. Dalībvalstis arī mudina privātos uzņēmējus, ievērojot 5. un 6. pantu, pieklūstamos formātos darīt publiski pieejamu informāciju par īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām un par stāvvietu izmantošanas nosacījumiem un stāvvietām, ko tie piedāvā.
3. Šā panta 1. un 2. punktā minēto informāciju dara pieejamu bez maksas skaidrā, visaptverošā, lietotājdraudzīgā un viegli sasniedzamā veidā, tostarp publisko iestāžu vai privāto uzņēmēju oficiālajās tīmekļa vietnēs, ja tādas ir pieejamas, vai ar citiem piemērotiem līdzekļiem saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu pieklūstamības prasībām, kas izklāstītas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā.
4. Saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem attiecīgā gadījumā pārrobežu pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzēji nodrošina, lai pasažieriem, kuriem ir Eiropas invaliditātes karte, tiktu piedāvāta vai būtu pieejama skaidra informācija par īpašiem nosacījumiem vai priekšrocībām, kas piemērojams dažādās viņu brauciena daļās.

19. pants

Savienības tīmekļa vietne

1. Līdz 2028. gada 5. decembrim Komisija izveido īpašu Savienības tīmekļa vietni Eiropas invaliditātes kartei un Eiropas stāvvietu kartei personām ar invaliditāti. Minētajā Savienības tīmekļa vietnē ir saite uz 18. panta 1. punkta otrajā daļā minētajām valstu tīmekļa vietnēm.
2. Savienības tīmekļa vietne ir pieejama visās oficiālajās Savienības valodās, starptautiskajā zīmju valodā un dalībvalstu zīmju valodās, kā arī pieklūstamos un viegli lasāmos formātos saskaņā ar attiecīgajām pakalpojumu pieklūstamības prasībām, kas ir noteiktas Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā. Informācija Savienības tīmekļa vietnē ir viegli saprotama un nepārsniedz sarežģītības līmeni B1 (vidējais līmenis), kas noteikts Eiropas Padomes izstrādātajā Eiropas vienotā valodu prasmes līmeņa noteikšanas sistēmā.

20. pants

Ziņošana un novērtējums

1. Līdz 2031. gada 5. jūnijam un pēc tam ik pēc četriem gadiem Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu.

2. Šā panta 1. punktā minētajā ziņojumā, cita starpā, ņemot vērā sociālā, ekonomiskās, tehnoloģiskās un attiecīgās cita veida izmaiņas, aplūko Eiropas invaliditātes kartes un Eiropas stāvvietu kartes personām ar invaliditāti izmantošanu, jo īpaši jebkādas maksas ietekmi, to apjomu, kādā šīs direktīvas īstenošana ir sasniegusi savus mērķi un kāda ir tās mijiedarbība ar citiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem, lai novērtētu nepieciešamību pārskatīt šo direktīvu.

Minētajā ziņojumā iekļauj arī analīzi par īpašām nelabvēlīga stāvokļa situācijām, kuras rada krusteniskā diskriminācija, ar ko saprot diskrimināciju, kuras pamatā ir invaliditāte kombinācijā ar kādu citu diskriminācijas iemeslu, pret kuru aizsargā saskaņā ar Padomes Direktīvu 79/7/EEK⁽²⁴⁾, 2000/43/EK⁽²⁵⁾, 2000/78/EK⁽²⁶⁾ vai 2004/113/EK⁽²⁷⁾, īpašu uzmanību pievēršot sievietēm un meitenēm ar invaliditāti.

3. Līdz 2029. gada 5. jūnijam Komisija veic novērtējumu par visām nepilnībām, kas attiecībā uz personām ar invaliditāti vēl ir atlikušas saistībā ar brīvu pārvietošanos. Komisija pienācīgi ņem vērā minētā novērtējuma rezultātus, lemdama, vai ir vajadzīga turpmāka rīcība Savienības līmenī, lai novērstu šādas nepilnības.

4. Dalībvalstis pēc Komisijas pieprasījuma un laikus dara tai zināmu informāciju, kas Komisija ir nepieciešama 1. punktā minētā ziņojuma sagatavošanai.

5. Šā panta 1. punktā minētajā ziņojumā ņem vērā viedokļus, kādi ir personām ar invaliditāti, attiecīgajām nevalstiskajām organizācijām, jo īpaši organizācijām, kas pārstāv personas ar invaliditāti, un ieinteresētajām personām no ekonomikas jomas.

21. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis līdz 2027. gada 5. jūnijam pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmu Komisijai minēto noteikumu tekstu.

Tās minētos noteikumus piemēro no 2028. gada 5. jūnija.

2. Kad dalībvalstis pieņem 1. punktā minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.

22. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

⁽²⁴⁾ Padomes Direktīva 79/7/EEK (1978. gada 19. decembris) par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos (OV L 6, 10.1.1979., 24. lpp.).

⁽²⁵⁾ Padomes Direktīva 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs), ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības (OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp.).

⁽²⁶⁾ Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.).

⁽²⁷⁾ Padomes Direktīva 2004/113/EK (2004. gada 13. decembris), ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm, attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, precu piegādi un pakalpojumu sniegšanu (OV L 373, 21.12.2004., 37. lpp.).

23. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2024. gada 23. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja
R. METSOLA

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
ZSIGMOND B. P.

I PIELIKUMS

EIROPAS INVALIDITĀTES KARTES FORMĀTS

PRIEKŠPUSES teksts: "Eiropas invaliditātes karte" angļu valodā un vienā vai vairākās izdevējas dalībvalsts oficiālajās valodās.



MUGURPUSĒ: informācija, ko dalībvalsts ir izlēmusi iekļaut vienā vai vairākās minētās dalībvalsts oficiālajās valodās.



1. Kartes lielums atbilst ID-1 formātam, kas noteikts ar ISO/IEC 7810.
2. Uz kartes ir:
 - kartes turētāja fotoattēls,
 - kartes turētāja uzvārds un vārds,
 - kartes turētāja dzimšanas datums,
 - kartes sērijas vai datnes numurs.

3. Karte ir tumši zilā un gaiši zilā krāsā saskaņā ar šajā pielikumā pievienoto attēlu, un krāsai izmanto šādu specifikāciju:
 - tumši zilā krāsa: CMYK 100, 90, 10, 0,
RGB 0, 68, 148,
 - gaiši zilā krāsa: CMYK 94, 63, 7, 1,
RGB 0, 110, 183.
4. Kartē norāda tās izdošanas un derīguma termiņa datumu.
5. Uz kartes ir valsts kods, kuru ieskauj 12 zvaigžņu aplis, kas simbolizē Savienību.
6. Izmantotais fonts ir *Arial Regular* vai, ja tas nav iespējams, *Sans Serif*. Starp priekšplāna un fona krāsām ir jābūt pietiekamam kontrastam.
7. Vārdus "Eiropas invaliditātes karte" angļu valodā un vienā vai vairākās izdevējas dalībvalsts oficiālajās valodās attēlo ar *Arial Regular* fontu un Braila rakstā, izmantojot Mārburgas sistēmas izmērus.
8. Var pievienot fakultatīvo burtu "A" (iespiestā veidā un Braila rakstā), ja karte personai ar invaliditāti dod tiesības uz to, ka viņu pavada viens vai vairāki personīgie palīgi vai citas personas, kas pavada vai palīdz un ir atzītas, ievērojot valsts tiesību aktus vai praksi, vai servisa dzīvnieki. Burtu "A" var pievienot arī attiecībā uz personām ar invaliditāti, kurām ir lielāka vajadzība pēc atbalsta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un praksi.
9. Pēc 7. panta 7. punkta a) apakšpunktā minētā deleģētā akta pieņemšanas pievieno kvadrāt kodu un, iespējams, citus digitālos elementus, kuros izmantoti elektroniski līdzekļi krāpšanas novēršanai. Kartes fiziskās versijas digitālajos elementos var būt vairāk personas datu, nekā tie, kas paredzēti šajā pielikumā noteiktajā fiziskajā versijā. Tomēr pieklūt šādiem datiem var tikai izdevējas dalībvalsts valsts iestādes un tikai pilnvaroti lietotāji. Šādus personas datus apstrādā, ievērojot Regulu (ES) 2016/679.
10. Ieraksti ir angļu valodā un vienā vai vairākās izdevējas dalībvalsts oficiālajās valodās. Ja kāda dalībvalsts vēlas iekļaut ierakstus kādā citā valodā, kas nav angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāļu, īru, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu vai zviedru valoda, tā to dara, neskarot citus šajā pielikumā paredzētos noteikumus. Ja dalībvalsts izdara ierakstus bulgāru vai grieķu valodā, tā izstrādā tādu kartes versiju, kurā ir izmantoti latīņu alfabēta burti.

II PIELIKUMS

EIROPAS STĀVVIETU KARTES PERSONĀM AR INVALIDITĀTI FORMĀTS

PRIEKŠPUSE

	<p>EUROPEAN PARKING CARD FOR PERSONS WITH DISABILITIES</p> <p>[OFFICIAL LANGUAGE]</p>
<input type="text" value="[official language]/Date of issuance:"/>	 
<input type="text" value="[official language]/Expiry date:"/>	
<input type="text" value="[official language]/Card serial number:"/>	
<input type="text" value="[official language]/ Issuing authority/organisation:"/>	
<input type="text" value="[official language]/Vehicle plate number (optional):"/>	

MUGURPUSE

<input type="text" value="[national language]/Surname:"/>	<p>This card entitles the holder to local parking conditions and facilities reserved for persons with disabilities available in the Member State concerned.</p> <p>[national language]</p>
<input type="text" value="[national language]/Forename:"/>	
<input type="text" value="[national language]/Date of birth:"/>	
<p>When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes.</p> <p>[national language]</p>	

1. Eiropas stāvvieta kartes personām ar invaliditāti izmērs:

— garums: 106 mm,

— platums: 148 mm.

2. Karte ir tumši zilā un dzeltenā krāsā saskaņā ar šajā pielikumā pievienotajiem attēliem, un krāsai izmanto šādu specifikāciju:

— tumši zilā krāsa: CMYK 100, 90, 10, 0,

RGB 0, 68, 148,

— dzeltenā krāsa: CMYK 94, 63, 7, 1,

RGB 255, 237, 0.

3. Eiropas stāvvietu karti personām ar invaliditāti priekšpusē un mugurpusē vertikāli sadala divās daļās.

a) Priekšpusē kreisajā daļā norādīts:

— ratiņkrēsļa lietotāja simbols tumši zilā krāsā uz dzeltena fona,

— kartes izdošanas un derīguma termiņa datumi,

— kartes sērijas numurs,

— izdevējiestādes vai organizācijas nosaukums,

— ja karte ir piesaistīta kādam transportlīdzeklim un dalībvalsts to pieprasa, – tā numura zīme; attiecībā uz dalībvalstīm, kuras nepieprasa norādīt numura zīmi, kartē neiekļauj attiecīgo datu lauku.

b) Priekšpusē labajā daļā norādīts:

— ar drukātiem burtiem vārdi “European Parking Card for persons with disabilities”) angļu valodā un vienā vai vairākās izdevējas dalībvalsts valodās, kā arī Braila rakstā, kurā izmantoti Mārburgas sistēmas izmēri,

— fonā izdevējas dalībvalsts kods, kuru ieskauj 12 zvaigžņu aplis, kas simbolizē Savienību,

— pēc 8. panta 7. punkta a) apakšpunktā minētā deleģētā akta pieņemšanas pievienojamais kvadrātkods un, iespējams, citi digitālie elementi, kuros izmantoti elektroniski līdzekļi krāpšanas novēršanai.

Kartes fiziskās versijas digitālajos elementos var būt vairāk personas datu, nekā tie, kas paredzēti šajā pielikumā noteiktajā fiziskajā versijā. Tomēr piekļūt šādiem datiem var tikai izdevējas dalībvalsts valsts iestādes un tikai pilnvaroti lietotāji. Šādus personas datus apstrādā, ievērojot Regulu (ES) 2016/679.

c) Mugurpusē kreisajā daļā norādīts:

— kartes turētāja uzvārds un vārds,

— kartes turētāja dzimšanas datums.

d) Mugurpusē labajā daļā angļu valodā un izdevējas dalībvalsts valodā vai valodās ir norādīts:

— apgalvojums “Šī karte dod tās turētājam tiesības izmantot vietējos stāvvietu izmantošanas nosacījumus un personām ar invaliditāti rezervētas stāvvietas, kas ir pieejamas attiecīgajā dalībvalstī.”,

— apgalvojums “Karte jāizvieto transportlīdzekļa priekšpusē tā, lai pārbaudes laikā kartes priekšpuse būtu skaidri redzama.”.

4. Ieraksti ir angļu valodā un vienā vai vairākās izdevējas dalībvalsts oficiālajās valodās. Ja kāda dalībvalsts vēlas iekļaut ierakstus kādā citā valodā, kas nav angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāļu, īru, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu vai zviedru valoda, tā to dara, neskarot citus šajā pielikumā paredzētos noteikumus. Ja dalībvalsts izdara ierakstus bulgāru vai grieķu valodā, tā izstrādā tādu kartes versiju, kurā ir izmantoti latīņu alfabēta burti.
-